

Götabiblioteken

Gemensam medieplan för
Götabiblioteken 2019 – 2022

Inledning och syfte	3
Målbild och viljeinriktning	3
Götabiblioteken	3
Strategiska samarbetsvinster	3
Prioriterade grupper	4
Barn och ungdomar	4
Personer med funktionsnedsättning	4
Nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska	4
Medieinköp och urval	5
Skönlitteratur	5
Facklitteratur	6
Lokalsamlingen	6
Film, Musik och tv-spel	6
Databaser och e-medier	6
Tidningar och tidskrifter	6
Gallring och magasinering	6
Inköpsförslag, fjärrlån och gåvor	7
Framtida utmaningar inom Götasamarbetet	7

Bilaga 1, Kommunspecifik statistik

Bilaga 2, [Riktlinjer för medieförsörjningen inom Götasamarbetet](#)

Inledning och syfte

Biblioteken i Östergötland och Tranås kommun bildar tillsammans Götabiblioteken. Götabiblioteken samarbetar kring medier, ett gemensamt biblioteksdatasystem, ett gemensamt bibliotekskort och en gemensam webb. Götabiblioteken ska till allmänheten erbjuda ett brett medieutbud i olika format och på olika språk samt anpassade medier för prioriterade grupper. Syftet med Götabibliotekens medieplan är att vara ett stöd i det strategiska arbetet kring urval, inköp och gallring. Medieplanen gäller alla bibliotek i Götabiblioteken och alla typer av medier. Medieplanen ska revideras vart 4:e år.

Målbild och viljeinriktning

Ett brett bestånd ska lägga grund för en komplett medieförsörjning inom Göta. Ett tydligt användarfokus ska finnas, något som tar sig uttryck i bland annat lyhörddhet för inköpsförslag och att minimera låntagarnas väntetider på medier. Tillgången till information för invånarna ska vara fri och jämlik, med medborgaren i fokus och ett barn- och ungdomsperspektiv ska finnas i den regionala medieförsörjningen.

Följande styrdokument ligger till grund för utformningen av medieplanen:

Bibliotekslagen (2013:801)
Regional biblioteksplan

Götabiblioteken

Kort beskrivning av varje kommun följer som bilaga med fakta om läge, skillnader i storlek, invånarantal och utbildningsnivå.

Strategiska samarbetsvinster

Götabiblioteken förenklar arbetet genom bland annat:

- En gemensam katalog leder till bredare utbud, färre fjärrlån med minskade kostnader i budget och tid. Tillgång till fler exemplar av varje titel. Alla bibliotek behöver inte ha alla titlar i sitt bestånd
- Inom Götabiblioteken samarbetar vi kring Libris, metadata, systemfrågor och en gemensam webb. Det innebär stora vinster för samtliga bibliotek i samarbetet
- Den gemensamma webben ger en översiktlig exponering av Götabibliotekens utbud. Här finns lästips, poddar, inspirationssidor, evenemang
- Ett stort och brett utbud bidrar till det läsfrämjande arbetet, inte minst för de prioriterade grupperna
- Nätverk bidrar till erfarenhetsutbyte, ny kunskap och därigenom fortbildning
- Gemensamma upphandlingar och större inköpssamarbeten

Prioriterade grupper

Bibliotekens prioriterade grupper är, enligt Bibliotekslagen(2013:801), barn och ungdomar, personer med funktionsnedsättning samt nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska.

Barn och ungdomar

"Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar." Bibliotekslagen (2013:801, 8§)

Enligt FN:s barnkonvention ska barn ges möjlighet till delaktighet och barnperspektivet ska genomsyra bibliotekens verksamhet.

På samtliga bibliotek inom Götabiblioteken ska det finnas ett brett och aktuellt utbud av medier. Särskilt fokus läggs på den lustfyllda läsningen. Barnens möjlighet till delaktighet och eget skapande ska vara framträdande.

Personer med funktionsnedsättning

"Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information." Bibliotekslagen (2013:801, 4§)

Bibliotekens roll är också att tillhandahålla talböcker i olika format, storstilsböcker, lättläst, taktila böcker och tecken som stöd.

Nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska

"Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

- 1. de nationella minoritetsspråken,*
- 2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och*
- 3. lättläst svenska." Bibliotekslagen (2013:801, 5§)*

Olika språkgrupper dominerar i olika kommuner. Inom Götasamarbetet är tre kommuner finska förvaltningsområden. Minoritetsspråken ska finnas representerade i Götabibliotekets bestånd. Personer med andra modersmål än svenska ska erbjudas medier och samhällsinformation. Det ska dessutom finnas svenska språkkurser samt litteratur som är anpassad till ens egen nivå av svenska.

Medieinköp och urval

*"Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet."
Bibliotekslagen (2013:801 §6)*

Urvalet ska baseras på ett aktivt ställningstagande och stå fritt från politiska, religiösa eller ideologiska påtryckningar. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Götabiblioteken ska erbjuda ett brett bestånd av medier i olika format och på olika språk. Beståndet ska vara uppdaterat och spegla de behov och den efterfrågan som finns hos användarna. Götabiblioteken ska sträva efter ett medieutbud som speglar världen ur en mångfald av perspektiv. I enlighet med bibliotekslagen ska biblioteken även verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Inköp sker kontinuerligt utifrån de behov som finns samt efter inköpsförslag från användarna. Ingen skillnad görs mellan olika medietyper. Götabiblioteken beaktar den efterfrågan som finns oavsett format och erbjuder så väl digitala som fysiska medier.

Beslutet om en titel köps in eller inte är ytterst professionens ansvar. Ett avslag ska kunna motiveras. Det finns en Göta rutin för avslag av inköpsförslag. För att korta väntetiderna köps fler exemplar av titlar med många reservationer.

Fjärrlån är främst avsett för titlar som har en begränsad efterfrågan och därför inte motiverar inköp, eller inte längre finns att köpa.

Bibliotekens urval och inköp kan ändras över tid på grund av nya medievanor. Därför är det av stor vikt att varje enskilt bibliotek inom Götasamarbetet följer upp såväl nyttjandegraden av beståndet som invanda inköpsmönster.

Skönlitteratur

Götabiblioteken ska uppmuntra lusten att läsa och erbjuda ett rikt bestånd av såväl äldre titlar och klassiker som nyutgivna dagsaktuella titlar. Efterfrågan styr till viss del inköpen, men också smalare litteratur ska finnas för utlån. Därmed erbjuds ett brett utbud med både gammalt och nytt, smalt och efterfrågat.

Götabiblioteken arbetar med fler aspekter av litteraturen såsom nöjesläsning och förkovring, litteraturen som läkande kraft/biblioterapi och för att förstå sin omvärld, sig själv och andra.

Litteraturen som konstform lyfts upp jämsides med de andra konstformerna i Kulturplan för Östergötland. Det är Regionbibliotek Östergötland som har uppdraget att genomföra kulturplanens intentioner och folkbiblioteken är platserna där intentionerna kan bli verklighet. Det görs bland annat genom att hålla uppe kunskapsnivån hos bibliotekspersonalen så att de kan arbeta för att litteraturen som konst blir synlig.

Facklitteratur

Facklitteraturen ska visa ämnesmässig bredd, i huvudsak ligga på en grundläggande nivå och representera ett allmänt intresse, till stöd för det livslånga lärandet. Fördelningen inom och mellan ämnesområden avgörs efter efterfrågan och nyttjandegrad. Det är angeläget att ha ett uppdaterat bestånd, detta för att säkerställa aktuella faktauppgifter. Inaktuella upplagor gallras.

Lokalsamlingen

Götabiblioteken har ett ansvar att bevara och bevaka lokal litteratur – såväl ny som av äldre datum - som handlar om hembygden eller har lokala författare som upphovsmän.

Film, Musik och tv-spel

Götabiblioteken köper in spelfilm, dokumentärer, musik, dator- och tv-spel. Dessa inköp styrs av samma inköskriterier som tryckta medier.

Databaser och e-medier

Götabiblioteken har som mål att ha ett antal gemensamma databaser. Anledningen är att människor ska ha en jämlig tillgång till information oavsett bostadsort. Varje kommun kan komplettera med egna databaser utifrån sina behov och som då enbart används i kommunen.

E-medier är gemensamma i Götabiblioteken. Utbudet bör vara rikt och svara mot den efterfrågan som finns.

Tidningar och tidskrifter

Det ska i Götabibliotekets utbud finnas både lokala och rikstäckande dagstidningar samt tidskrifter både med bred målgrupp och mer special- och ämnesinriktade titlar.

Prenumerationer av tidningar och tidskrifter omprövas inför varje nytt kalenderår.

Gallring och magasinering

Genom att gallra hålls beståndet aktuellt. Medier med ett högre bevarandevärde kan behållas. Vid gallring av sista exemplar inom Götasamarbetet görs en kontroll med Sveriges depåbibliotek och lånecentral i Umeå, om intresse finns. Medier som periodvis efterfrågas eller bedöms ha återkommande intresse och bestående värde magasineras. När det gäller lokal litteratur gäller större restriktivitet vid gallring.

Inköpsförslag, fjärrlån och gåvor

Genom inköpsförslag kan användaren påverka medieurvalet och en fjärrlåneansökan ska primärt ses som ett inköpsförslag.

Reservationskontroll är ett redskap för ett dynamiskt och aktuellt bestånd.

Götabiblioteken är restriktiva med att ta emot gåvor från allmänheten och en bedömning görs från fall till fall.

Nyckeltal – regional nivå
lån/invånare
medieanslag/invånare

Framtida utmaningar inom Götasamarbetet

** E-medier*

** För Götasamarbetet är det ett mål att samtliga kommuner ska ha en gemensam åtkomst till alla ingångna länsavtal på databaser*

** Litteratur på andra språk än svenska*

** Den nationella biblioteksstrategin*

** Flytande bestånd med utvecklingspotential*

** Att cirka en miljon människor står utanför digital delaktighet*

** Medie- och informationskunnighet*

** Att få barn och unga att läsa*

** Gemensamma inköpsgrupper, exempelvis på andra språk än svenska och tv-spel*
